

Kunnanhallituksen selvitys vuoden 2023 arviointikertomuksessa esitetyistä havainnoista

Kunnanhallitus 28.10.2024 § 189
257/00.03.00.00/2023

Valmistelija: vs. talous- ja hallintojohtaja

Kunnanvaltuusto on 10.6.2024 § 27 merkinnyt vuoden 2023 arviointikertomuksen tiedoksi ja pyytänyt kunnanhallituksen selvityksen arviointikertomuksessa esitetyistä havainnoista lokakuun 2024 loppuun mennessä.

Päätösesitys

Kunnanjohtaja:
Kunnanhallitus päättää antaa seuraavan selvityksen arviointikertomuksessa esitetyistä havainnoista:

Tarkastuslautakunta esittää arviointikertomuksessa, että konserniin kuuluvan yhtiön on merkittävien päätösten osalta pyydettävä ennakkopäätös kunnanhallitukselta konserniohjeen mukaisesti. Kunnanhallitus muistuttaa konserniyhtiöitä siitä, että omistajaohjauspyyntöjen tekeminen on tytäryhtiöiden vastuulla. Yleisesti ottaen kunnanhallitus kokee keskusteluyhteyden konserniyhtiöiden kanssa toimivan hyvin. Kunnanhallituksessa on säännöllisesti käyty keskustelua omistajaohjauksellisista asioista ajankohtaiset asiat -osiossa. Kunnanhallitus on tänä vuonna lähtenyt kehittämään kokouskäytäntöjään siltä osin, että jatkossa ajankohtaiset asiat -osiossa käsitellyt aiheet merkitään myös pöytäkirjaan.

Tarkastuslautakunta nostaa arviointikertomuksessa esille riskeinä henkilöstön rekrytointiin ja työkyvyn ylläpitämiseen liittyvät haasteet erityisesti varhaiskasvatuksen osalta. Varhaiskasvatuksen tulosalueella rekrytointiin liittyviin haasteisiin on pyritty vastaamaan hyvän työnantajamaineen ylläpitämisellä ja omien työntekijöiden kannustamisella kouluttautumiseen. Valmistuvia työntekijöitä pyritään mahdollisuuksien mukaan siirtämään uutta koulutusta vastaaviin tehtäviin. Työkyvyn ylläpitämiseen on panostettu työterveyshuollon kanssa yhteistyössä suunniteltuihin toimenpiteisiin kuten tehtävä- ja työaikajoustoihin, työfysioterapiaan ja univalmennukseen. Lisäksi henkilöstön mahdollisuuksia työkiertoon, liikuntaan työpäivän aikana ja oman osaamisen ylläpitämiseen koulutuksilla on pyritty lisäämään.

Arviointikertomuksessa todetaan, että perusopetuksen oppilasmäärät vähenevät edelleen ja todennäköisenä riskinä on opiskeluhuollon heikentyminen. Lisäksi tarkastuslautakunta kiinnitti väliarviointiraportissa huomiota peruskoululaisten lakisääteisten lääkärintarkastusten toteutumiseen. Sivistystoimella on ennuste oppilasmäärästä vuoteen 2029 saakka. Toimintaa sopeutetaan oppilasmäärän laskua ennakoiden esimerkiksi siten, että eläköityvien tai irtisanoutuvien opettajien tilalle ei palkata uusia eli avoimia virkoja täytetään toistaiseksi vain perusteellisen harkinnan jälkeen. Kunnanhallitus on kokouksessa 30.9.2024 § 167 päättänyt, että Sonkajärven kunta tekee aluehallintovirastolle kantelun kouluterveydenhuollon lakisääteisten lääkäripalvelujen puuttumisesta.

Tarkastuslautakunta odottaa arviointikertomuksessa investointien 10-vuotissuunnitelman päivittämistä. Tekninen lautakunta on käsitellyt investointien 10-vuotissuunnitelmaa kokouksessa 8.10.2024, ja toimittanut sen kunnanhallitukselle tiedoksi.

Tarkastuslautakunta esittää arviointikertomuksessa toiveen siitä, että kunta kartoittaa yhdessä henkilöstön kanssa uusia keinoja työhyvinvoinnin ylläpitämiseen ja palkitsemiseen. Henkilöstöasioista vastaava selvittää parhaillaan hankerahoituksen hakemista työsuojelurahastolta. Hankkeen tarkoituksena on koulutuksen keinoin kehittää esimiesten johtamisosaamista ja antaa henkilöstölle työkaluja oman osaamisen ajantasalla pitämiseen ja työssä jaksamiseen nopeaan tahtiin muuttuvassa työelämässä. Henkilökohtaisen suoriutumisen lisän uuteen määrittelytapaan siirtyminen on käynnissä. Henkilöstön kanssa käydään arviointikeskusteluja toimintayksiköittäin.

Arviointikertomuksessa nostetaan esille, että kunnan tulee kehittää yhteistyötä niin MTK Sonkajärven kuin Sonkajärven Yrittäjien kanssa. Yrittäjäyhteistyön keinoja tulee kartoittaa ja hyviä käytäntöjä jakaa. Kunnanhallitus yhtyy tarkastuslautakunnan näkemykseen.

Tarkastuslautakunta toivoo, että teemoitettuja kuntalaisiltoja toteutetaan jatkossakin. Syksyn 2024 aikana ei ole vielä järjestetty kuntalaisiltaa. Kunnanhallitus keskustelee 28.10.2024 kokouksessa syksyn kuntalaisillalle sopivasta teemasta.

Tarkastuslautakunta pyytää kiinnittämään huomioita turvallisuusasioihin, erityisesti tietoturvallisuuteen. Ukrainan sota on muuttanut käsityksiä myös kunnan peruspalveluihin kohdistuvista turvallisuusuhkista. Esimerkiksi ilmoitukset palvelunestohyökkäyksistä ja pahantahtoisesta tiedustelutoiminnasta ovat lisääntyneet viime vuosina. Kunnanhallitus käsittelee 28.10.2024 kokouksessa kyberturvallisuuden ympärivuorokautisen päivystyspalvelun hankkimista Savon ICT Oy:ltä. Tietoturvallisuuteen liittyviä ajankohtaisia asioita ja kehittämiskohteita käsitellään aktiivisesti Savon ICT:n asiakaspalaverissa. Henkilöstön tietoturvaosaamista pyritään kasvattamaan talous- ja hallintojohtajan ja tiedonhallintasihteerin valikoimia ja ohjeistamia koulutuksia lisäämällä.

Hyvinvointiraportti 2023 ei valmistunut siten, että tarkastuslautakunta olisi voinut arvioida sen sisältöä arviointikertomuksessa.

Hyvinvointikertomuksen arviointi siirtyi siitä syystä väliarviointiraporttiin. Kunnanhallitus pyrkii jatkossa kiinnittämään huomiota siihen, että hyvinvointikertomus valmistuu samassa aikataulussa tilinpäätöksen kanssa. Koululaisille tarjottavan välipalan kehittämiseen esitetään varattavaksi talousarviossa 2025 määräraha terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen kustannuspaikalle. Verenpainemittari on lainattavissa kirjastoilta. Lapsi- ja perheparlamentti on rekisteröimätön yhdistys, ei kunnan toimielin. Lapsi- ja perheparlamentille varataan talousarvioon 2025 kustannuspaikalle Toimikunnat ja työryhmät määräraha, jota voidaan käyttää kokouskustannuksiin, mikäli lapsi- ja perheparlamentti päättää kokoontua.

Toimialat kiittävät tarkastuslautakuntaa sen antamasta hyvästä palautteesta. Huomion kiinnittäminen onnistumisiin on yhtäläillä kehittävää kuin kehityskohteiden esille nostaminen.

Niin arviointikertomuksessa kuin väliarviointiraportissa toistuu teemana toiminnan mittareiden kehittäminen. Kunnanhallitus on yhtä mieltä tarkastuslautakunnan kanssa siitä, että mittareiden vakaus ja kerättävien tietojen vertailukelpoisuus ovat tärkeitä asioita trendien havaitsemiseksi ja siten trendeihin vaikuttamiseksi. Mittareita koskevat tärkeimmät valinnat tehdään tavoitteita määriteltäessä. Tavoitteet määrittävät sen, miten niitä voidaan mittaroida. Mittareiden kehittämisessä keskeistä on, että tavoitteet ovat rajattuja ja konkreettisia, ja niihin on kiinnitettävissä jokin suure. Ensi

vuoden aikana, valtuustokauden vaihtuessa Sonkajärven kunta tekee sekä uuden kuntastrategian että uuden hyvinvointisuunnitelman tulevalle neljälle vuodelle. Mittareiden kehittäminen kevätkuukausille ei ole järkevää, vaan katseen kannattaa olla jo kuntastrategian ja hyvinvointisuunnitelman valmistelutyössä. Kuntastrategiaan liittyvien tavoitteiden ja mittareiden osalta on tärkeää tunnistaa, mitkä tavoitteet ovat keskeisimpiä ja mitkä indikaattorit tosiasiallisesti mittaavat tavoitteiden toteutumista. Hyvinvointisuunnitelmaan liittyvien tavoitteiden ja mittareiden osalta on tärkeää tunnistaa, mitä asioita valtionrahoitukseen vaikuttavassa hyte-kertoimessa seurataan ja millaisia tietoja tarvitaan maakunnalliseen raportointiin. Koska raportointiin käytettävissä oleva henkilöstöresurssi ja tilasto-osaaminen on organisaatiossa rajattua, mittareita valittaessa kannattaa kartoittaa, millaisia valmiita tunnuslukuja on saatavilla julkisista tietokannoista. Kunnan omana työnä tekemien asiakastytyväisyyskyselyjen toteuttamistapaa, -laajuutta, ja -tiheyttä olisi hyvä yhdenmukaistaa.

Tarkastuslautakunta kysyy keskeisissä havainnoissaan, miten varmistaa Sonkajärven kunnan toimintaedellytykset itsenäisenä kuntana. Kunnanhallitus tunnistaa, että tämä on tärkein kysymys, johon tulevan kuntastrategian valmistelussa tulee keskittyä.

Päätös

Kunnanhallitus:
Kunnanhallitus yksimielisesti hyväksyi päätösesityksen.
